

אחר כותלנו

עלון לבוגרי ישיבת "הכותל" פרשת "ויגש" תשע"ג מספר 78

מאמר פותח הרב ציקי ברלין

וזכינו לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים

בנדרים (לח ע"ב) אומרת הגמ':

"אמר רבי יעקב: המדיר בנו לתלמוד תורה מותר למלאת לו חבית של מים, ולהדליק לו את הנר, ר' יצחק אומר לצלות לו דג קטן" נחלקו הראשונים בביאור הגמרא. רש"י מפרש שהאב מדיר את בנו מנכסיו אם לא ילמד תורה, ובכ"ז מותר הבן בהנאה מועטת מאביו. היינו, שהאב מאיים על הבן שאם לא ילמד תורה - ייאסרו עליו חפצי האב. הר"ן לעומת זאת מפרש שהאב אסר על עצמו ליהנות ממעשי ידיו של בנו על מנת שלא יפריענו מלימודו, ובכ"ז הנאות קטנות שלא מבטלות את הבן מתורתו, מותר לאב ליהנות מהן.

מצינו כאן שתי דרכים מנוגדות בחינוך הבן לאהבת תורה. דרך ראשונה: איום בעונש. דרך שנייה: דוגמא אישית של הערכת זמן לימוד הבן ע"י האב, נתינת ערך לתורת הילד.

שתי הדרכים נצרכות, היראה והאהבה, אך היכולת לידע את המינון ביניהן היא מאומנות החינוך של דורנו. דור האהבה מחנך את ילדיו, לעשות דברים מתוך הכרת הערך והבנה, דבר המביא את חשק הלימוד, תוך ויתורים מופלגים לילד על דברים רבים.

דא עקא, שכבר כתב הרמב"ם שעיתים ע"מ להגיע לישר (נטיה וחשק טבעיים ללימוד), צריכים להפעיל את הכובש (כפית הרצון לעשיית הטוב, בבחינת "אחר המעשים יתיישרו הלבבות"). והא בלא הא לא סגיא.

יתן ד' ונדע את המינון הנכון בין הדוגמא האישית והכרת הערך, לבין העמידה על דרישות, והתביעות המקדמות את ילדינו במסילה העולה בית אל.

- א. האחוה חוזרת לבית יעקב
- ב. עלימא דאתכסיא ועלימא דאתגליא
- ג. הברכה בסעודת העתיד
- ד. השפעות גומלין באתגליא ובאתכסיא
- ה. גילוי שלימות יעקב בעתיד

משתיהן משתי אחיות אלו, משתי בחינות אלו, רחל ולאח נבנה בית ישראל- "אשר בנו שתיהן" רות (ד' י"א). בין השתיים שוררת השפעת גומלין, ולכן יש בחינה של כיסוי בעלימא דאתגליא וישנה בחינה של גילוי בעלימא דאתכסיא. מה שאינו כן בזוגיות קטבית של טומאה וקדושה, אין השתיים משמשין בכתר אחד. כאן אין מקום להדדיות. "המלאה החרבה, אם מלאה זו- חרבה זו, ואם מלאה זו- חרבה זו" (פסחים מ"ב, ב', מגילה דף ו:). דוגמא להשפעה הדדית חיובית נמצא בכלל ההלכתי "אין עושין מצוות חבילות חבילות" (ברכות מ"ד ע"א). ולכן אין חותמים בשתיים. אומנם אפשר לחתום "מנחם ציון בבניין ירושלים" או "מנחם ציון ובונה ירושלים" (יורה סימן שע"ט, ש"ך סק"ד) שיש בניסוח זה מן ההדדיות.

כיוצא בדבר, הרי רחל שהיא בחינת עלמא דאתגליא אמרו על יוסף בנה שקדש שם שמים בסתר, בבחינה של אתכסיא, ולכן נוסף לו אות אחת משמו של הקב"ה, עדות ביהוסף. יהודה שהוא בנה של לאה מעלמא דאתכסיא, קדש שם שמים בפרהסיא, באתגליא, נקרא כולו על שם הקב"ה, "שם בן ארבע אותיות כלול בשמו של יהודה" (סוטה לו: וברש"י) הרי לפנינו הדדיות של אתגליא ואתכסיא.

דוגמא נוספת מצינו בסוגיית הנבואה. כלל אמרו חז"ל "אין שני נביאים מתנבאים הסגנון אחד" (סנהדרין פ"ט ע"א וברש"י). על דברי רש"י ראה בספר "נביאי אמת" לרב קליין מה שהביא בשם "החזון איש". ואילו לעתיד לבוא אמר ר' חייא בר אבא: "עתידין כל הנביאים כולם אומרים שירה בקול אחד, שנאמר קול צופיך נשאו קול יחדיו ירננו" (סנהדרין צ"א ע"ב וראה במרגליות הים) הרי שלמרות היסודות האינדיווידואליים שבסגנון הנבואה תתכן אפשרות של הרכבה, הדדיות והתאחדות של דברי הנביאים בתכני הקדושה.

בהלכות סעודה אנו מכירים את שתיית היין לפני הסעודה, בתוך הסעודה ולאחר הסעודה. שתיית היין שלפני הסעודה ובתוכה מתייחסים לגוף הסעודה ולכן ברכת המזון הבאה על הסעודה פוטר את הברכה שלאחר השתייה (אורח חיים סימן קע"ד). לעומת זאת,

הפרשה עוסקת באחוה ובשלום החוזרים לבית יעקב. יסודם של המתחים שקדמו לפיוסים, נעוץ בעובדת נישואי שתי האחיות לאה ורחל. מכאן ואילך התגלגלו הדברים להתמודדות שבין יוסף ליהודה, הן האישיים עצמם, הן השבטים, הן המלכויות. כך עד לתקופה המשיחית הכפולה-משיח בן יוסף ומשיח בן דוד. כ"שתי קורות מפולשות מסוף העולם ועד סופו" בראשית רבה (פרשה ע, טו).

המפתח להסברים הפנימיים לכל מערכת התופעות הללו, קשור בשאלת ההיתר לשאת שתי אחיות, דבר האסור שעתידה הותרה לאסור ויקרא (י"ח, י"ח) ובדברי הזוהר (פ' ויצא דף קנ"ד על הכתוב "וירא ה' כ שנואה לאה"). ביחס לעלימא דאתגליא ועלימא דאתכסיא. לאה היא השייכת לעולם הנסתר, המכוסה, ורחל עניינה בעולם הגלוי.

בגמרא מסכת הפסחים (ק"ט:): מסופר על סעודת העתיד. "עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמול חסד עם זרעו של יצחק. לאחר שאוכלים ושותים נותנים לו כוס של ברכה לאברהם לברך, אומרים לו ברך, אומר להם: איני יכול לברך שכבר יצא ממני ישמעאל. נותנים לו ליצחק, אומר להם: אני איני ראוי לברך לפי שכבר יצא ממני עשו. נותנים לו ליעקב, אומרים לו: ברך, אומר להם: אני לא אברך שכבר נשאתי שתי אחיות בחייהן, שעתידה תורה לאסור עלי". הרי לנו שפגם נשיאת שתי אחיות שהתורה עתידה לאסור מונע מיעקב לברך ולהזכיר את "תורתך שלימדתנו" כהסבר המרש"א על אתר שהרי לא עשה ככתוב בתורה "ואשה אל אחותה לא תיקח" ויקרא (י"ח י"ח).

עלינו אפוא לברר את מחשבתו של יעקב בנידון. יחידותו של הבורא הוא יחוד שאין כמוהו בכל הבריאה. מלבדו כל הבריאה היא בעלת פנים כפולות ואנו מכירים בהם את המציאות הזוגית: שמיים וארץ, אור וחושך, ים ויבשה, חמה ולבנה, אדם וחווה, קדושה וטומאה, ישראל והאמת, עוה"ז ועוה"ב. גם בישראל עצמם נוהגת הזוגיות: יעקב וישראל, יוסף ויהודה, משה ואהרן, תושב"כ ותושבע"פ, א"י וחור"ל, קדושת המחשבה וקדושת הדיבור, רחל ולאה, עלימא דאתגליא ועלימא דאתכסיא.

בשולי השמועה

הסוגיה של נשואי רחל ולאה ליעקב על כל ההיבטים ההיסטוריים והפנימיים, העסיקה את הפרשנות וההגות היהודית ברבדיה השונים: הרמב"ן בראית כ"ו ג', הרשב"א בתשובות סימן צ"ד, ובעקבותיו הרדב"ז בתשובות סימן תרצ"ו. "בעל פרשת דרכים" דרוש א'. "גור אריה" למהר"ל בראשית מ"ו י'. "תפארת ישראל" פי"ט, "אור החיים" בראשית מ"ט, ג' "נפש החיים" שער א', פרק כ"א שם הגהת מהר"ל בסוף שער א', "רסיסי לילה", קונטרס דברי חלומות ס' ז', "כלי חמדה" פרשת ויצא, "תורה שלמה" בראשית פרק כ"ט אות פ"א.

בכתבי הרב עלה בדיון בכמה מקומות, "אורות הקודש" א' ע"מ כ"ט בסדר "איחוד הנסתר והנגלה" "סוג הרזי של רוח הקודש וסוג הגילוי של אור התורה" המתייחסים לעלמא דאתכסיא ואתגליא. אורות הקודש חלק ג' ע"מ קכ"ה בסדר "העצמיות והמלחמה הפנימית", "התיקון והנפילה" על הסכנות של המתייחסים לעלמא דאתכסיא. בע"מ שמ"ז על הצדיקים הנגלים והנסתרים ועל השלמים והמוכפלים. "בערפלי טוהר" מהדורת שילת ע"מ ק"ה והוא בקובץ ב' אות רפ"ז, וכן באורות האמונה, בחינות של אתגליא ואתבסיא בסוגיית האמונה, בקובץ ז' אות מ"ט בנושא המוסר וההשגה והשווית העולמים הגלויים והנסתרים. עין איה ברכות, שבת נ"ה.

בשמועה שלפנינו לא נפרשה, אמנם, היריעה כולה. אכן, הודגשו בה שתי הנקודות הקוטביות: מחשבתן של ישראל (יעקב) שקדמה לכל, ולכן מתאפשר ביחס אליה נישואי שתי אחיות, "אשר בנו שתיהן את בית ישראל", ונקודת הסיום שאחר הסיום, ברכת הגפן שלאחר הסעודה בעולם המאוחד. (על ברכת הגפן אחר הסעודה ראה: הגאון החסיד ע"מ 369).

חורגים ואחים גדולים שהגמרא למדה את חיובם מהפסוקים, אך לא לגבי אבי האב.

א. האחרונים הביאו סימוכין לדבריו מהגמרא (מכות יב.) האומרת שבן אינו נעשה גואל דם להרוג את אביו שרצח אך נכד נעשה גואל דם להרוג את סבו (אם סבו רצח את אביו). וכתב שם רש"י שנכד "אינו מוזהר על כבודו".

ב. כשיטה זו נראה גם מהמסופר בסוף סוטה (מט.) שרב אחא גידל את רב יעקב שהיה בן בתו, אך כשגדל הנכד ורב אחא ביקשו להגיש לו מים, אמר לו "לא בנך אני". ומסיימת הגמרא שם שזהו שאומרים אנשים: "גדל גדל, בר ברתך אנא [בן בתך אני]". כלומר שאף אם תגדל את הנכד מ"מ אינו בנך.

כוס של ברכה והוא היין שעליו באה ברכת המזון אינה נפטרת בברכת המזון גם אם אמנם הסעודים והמברך הייתה דעתם על שתיית היין בסוף ברכת המזון. ברכת המזון מהווה הפסק וסיום לסעודה, ולכן אין לשתיית היין התייחסות למה שקדם (אורח חיים טור, בית יוסף סימן ק"צ).

סעודת העתיד שעליה מספרים חז"ל (השווה אבות ג', כ' הכל מתוקן לסעודה" בבאורי הראיה לפרקי אבות הביא את המקומות בהם משתמש הרב בביטוי זה. ראה רמב"ם הלכות תשובה פרק ח' הלכה ד', השגות הראב"ד, כסף משנה. ספר המפתח, שערי דעת חלק ב' מאמר ד' ע"מ י"ג. מורה נבוכים א' פרק ל' "נעם" כרך כ' ע"מ ס"ח על הערתו של בעל "צפנת-פענח") בסופה באה כוס של ברכה ומקומה לאחר ההפסק של ברכת המזון. ההפסק הזה הוא המבדיל בין העידן שבו משמשים עלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא כל אחד בפני עצמו, לבין עידן האיחוד הגמור בניהם הוא עידן הגילוי של עולם מתוקן ואחדותי.

יעקב הוא ישראל מעמיד את השבטים שמהם קמה האומה הישראלית "ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר" (בראשית רבה א', קוהלת רבה א', תנא דבי אליהו רבה י"ד) ולכן הוא נושא שתי ארמיות "אשר בנו שתיהן את בית ישראל" שעה שאיסור התורה עדיין לא חל. הוא המתייחס למחשבה שקדמה לתורה. אמנם משנתנה תורה ונאסרו שתי אחיות ועלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא הן שתי חטיבות נפרדות - מנוע יעקב מלברך. ברם, לאחר סיומה של סעודת העתיד וההפסק של ברכת המזון העתידית, יתגלה כח האיחוד של עלמא דאתכסיא ואתגליא, "ועץ יוסף ועץ יהודה נעשים עץ אחד אורו של משיח הוא זה, ד' צדקנו זה שמו אשר יקראו לו, המלך שהשלום שלו". (מוסר הקודש ע"מ שמ"ח).

פרשת השבוע בהלכה - כבוד סב אלישע כרמל

"וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּבֵא בְּאֶרֶץ שִׁבְעַת וַיִּזְבַּח זְבָחִים לֹא-לֵהי אָבִיו יִצְחָק" (בראשית מו,א). המדרש (רבה צד,ה) והפרשנים דנים למה נזכר כאן דווקא א-להי יצחק, ולא א-להי אברהם שהיה ראש המאמינים? ופרש רש"י כדעת רבי יוחנן במדרש רבה: חייב אדם בכבוד אביו יותר מבכבוד זקנו [סבון] לפיכך תלה ביצחק ולא באברהם.

האם נצטוונו על כבוד סב? האם יש לחלק בין אבי האם לאבי האב?

כתב המהר"ק (שורש ל) שאין אדם חייב בכבוד סבו, שהרי דין כיבוד נאמר רק לגבי הורים, וכן לגבי הורים

שהנכד חייב בכבוד סבו (ב"ח שם, תשובה מאהבה שם, תורה תמימה).

המדרש עוסק באברהם אבינו שהיה אבי אביו של יעקב, אך מה יהיה הדין באבי האם? מדברי **יד אברהם והגר"א** בדחייתם את הראיה מסוטה מוכח שאין חיוב לכבד את אבי האם, שהרי אמרו שרק בן בנו חייב אך בן בתו אינו חייב. נראה להציע שהסיבה לחילוק זה היא שאישה נשואה פטורה מכבוד אביה, וממילא מסתבר שגם בנה יהיה פטור מלכבד את אביה.

לעומת זאת מדברי **תשובה מאהבה וערוך השולחן** המביאים ראייה לרמ"א מהמעשה בסוטה, ברור שחובת הכיבוד היא גם כלפי אבי האם. וכך מוכיח גם **התורה תמימה** שמראה בכמה מקומות בש"ס שבני בנות קרויים בנים (וא"כ מוכח שהתלמוד אינו סובר כדעת רבי יהודה בר אלעאי המובאת במדרש הנ"ל). וכן דעת **מנורת המאור** שחייב בכבוד אבי האם (אלנקאוה, פרק כבוד אב ואם).

מה הכוונה שחייב בכבוד האב יותר מכבוד הסב? הפוסקים הזכירו את עדיפות כבוד האב על כבוד הסב במצב שאין האדם צריך לבחור בין אביו לסבו, כגון בחלוקת הקדישים בין האבלים שבה יש להעדיף את מי שאומר קדיש על אביו על פני האומר קדיש על סבו. אך מ"מ כאשר נמצא הנכד עם אביו ועם סבו ואינו יכול לכבד את שניהם בו זמנית, נראה שיש לכבד את סבו דווקא, שהרי גם הוא וגם אביו חייבים בכבוד סבו. כמו שאמרו (קדושין לא). לעניין כבוד אב וכבוד אם, שכבוד האב קודם כיוון שגם הבן וגם האם חייבים בכבודו. כך כתב בתשובות **שתי הלחם** (סי' מג) וכן נראה מדברי **תשובה מאהבה**. אך **הריעב"ץ** (בתשובות חלק ב סי' קכט) סובר שגם במצב זה כבוד האב קודם (ועיין ברעק"א על השו"ע). "כל המבקש ימים ושנים ועושר ונכסים וחיים בעולם הזה, וחיים ארוכים לעולם הבא שאין לו סוף, יעשה רצון אביו שבשמים ורצון אביו ואמו" (תנא דבי אליהו רבא פרשה כד).

הלבבות, יוסף ששמר את הסוד, אך ורק כי ידע שחלומותיו-נבואותיו חייבים להתגשם וזו הסיבה שבגינה לא שלח שדר לאביו הזקן, יכול סוף סוף לראות את אביו. החלום-נבואה הופך למציאות שבה בני לאה ובני רחל יחדיו בונים את בית ישראל באחדות. וזו האחדות מתבררת בכך שיהודה, בחיר בני לאה, מוסר נפשו על בנימין, בנה של רחל. הכתוב המתאר את רגע החיבור המרגש בין יוסף ליעקב מספר שיוסף בכה על צווארי אביו, אך לא פירט מה עשה יעקב מצידו במעמד זה. ושם מביא

ואף שלעניין קיום מצוות פרו ורבו אמרה הגמרא ביבמות (סב): שניתן לקיימה גם על ידי נכדים כי "בני בנים הרי הם כבנים", "ל שזהו דווקא לעניין פו"ר אך לא לעניינים אחרים, שהרי לענין עדות יש אומרים שנכד כשר להעיד על סבו. וכן יישב **המהרש"א** בסוטה שם ש"בני בנים הרי הם כבנים" נאמר רק לעניין פו"ר, ומשמע שסבר שאין נכד מחוייב בכבוד. וכן היא דעת **אליה זוטא** (בתשובות בסוף א"ח). אלא שמדברי המדרש ורש"י המובאים בראשית דברינו, מוכיח **הרמ"א** (שו"ת הרמ"א ק"ח) שחייב אדם בכבוד זקנו, אלא שחייב בכבוד אביו יותר (שהרי לא כתוב שחייב בכבוד אביו ולא בכבוד זקנו). וכן בהגהתו על השו"ע (יר"ד סי' רמ כד) הביא הרמ"א את מהרי"ק וחלק עליו כנ"ל. וכן דעת **הב"ח** (יר"ד ס"ס רמ) **וחיי אדם** (כלל סז, כה) וכן נראה **מהחת"ס** (פסחים נו). וכך נראה שהסכימו **הט"ז והש"ך**.

את הראיות שהובאו לשיטת מהרי"ק ניתן לדחות כפי שמבאר **היד אברהם**:

א. את הראיה ממכות, יש ליישב ע"פ מה שהביא רעק"א (שו"ת קמא, סח) שחיוב כבוד סב הוא משום כבוד האב, וכיוון שמת האב אין חייב בכבוד הסב – שהרי הגמ' במכות מדברת במקרה שנהרג האב וא"כ ודאי אין חייב בכבוד סב במקרה זה.

ב. הראיה מהמעשה המובא בסוטה ג"כ אינה ראייה כ"כ, כי שם מדובר בבן בתו ויש לומר שדווקא בן בתו אינו חייב אך בן בנו חייב. וכדעת רבי יהודה בר אלעאי במדרש רבה בפרשתנו (צד ו) האומר שבני בנות אינם כבנים. וכן תרץ **הגר"א**.

ויש שכתבו שמהמעשה הזה ניתן אף להביא ראייה לשיטת הרמ"א, שרש"י מפרש שם: "בר ברתך אנא. ואין עלי לכבדך כבן". רש"י יכל לכתוב "ואין עלי לכבדך" אך מכך שכתב "ואין עלי לכבדך כבן" משמע שגם הנכד צריך לכבד אלא שאינו חייב לכבד כמו בן. וכן כתב **בתשובה מאהבה** (ח"א סי' קעח) **ובערוך השולחן** (יר"ד סי' רמ, מד).

עוד הביאו ראייה לרמ"א מכך שאמרו בקדושין (ל). שסב חייב ללמד את נכדו תורה, ומסתבר שה"ה

ופניהם איש אל אחיו הרב גדי שליון

והיו לבשר אחד... ושמו אחד

22 שנה לא נפגשו השניים, יעקב מיאן להינחם על יוסף, שכול שלא נרפא. והנה, מגיע היום שהוא מתבשר שיוסף חי, והוא מלך מצרים "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב" (בראשית מה, כז)! המפגש המתוכנן מחיה את

שאלות משו"ת אתר הישיבה

הנכם מוזמנים לשלוח את שאלתכם ל"שאל את הרב"

<http://www.hakotel.org.il/hebrew/ask-the-rav>

שכר שבת

אני עובד באותה עבודה ממש גם בימות החול וגם בשבת. לכאורה מותר לי לקחת שכר על העבודה שלי בשבת מצד "שכר שבת בהבלעה". אולם יש בעיה, שבימות החול משלם לי על העבודה ארגון אחד ובשבת משלמים לי על אותה עבודה ממש מארגון אחר.

שאלתי היא, האם מותר לקחת "שכר שבת בהבלעה" כאשר הארגון שמשלם לך על העבודה בימות החול אינו אותו ארגון שמשלם לך על העבודה בשבת?

המשיב: מו"ר הרב אביגדר נבנצל שליט"א שלום רב,

אם במסגרת העבודה בימות החול עושים מלאכות המהוות הכנה למלאכות שיבוצעו בשבת, התשלום עבור המלאכות שנעשות בשבת נחשב כשכר בהבלעה, ומותר.

אך אם אינו עושה אף מלאכה בימות החול המהווה הכנה למלאכות שיבוצעו בשבת, אין זה נחשב שכר בהבלעה, ואסור לגבות תשלום עבור המלאכות שנעשות בשבת.

מזל טוב למשפחת רה"י הרב ברוך וידר שליט"א בהיכנס בנם בניה יוסף, לרב גדי שלווין ולמשפחתו בהיכנס בנם נוה לעול המצוות • לאלעד גורמן, לעופר סיון לרגל הולדת בתו • למנכ"ל הישיבה לשעבר מר אלימלך בן פזי לרגל הגיעו לגבורות

מהנעשה בישיבה

רש"י את דברי המדרש "היה אומר קריאת שמע". מוזר... 22 שנה לא נפגשים... מחד, אם בעת המפגש הגיע זמנה של קריאת שמע - מוטל אף על יוסף לאומרה. מאידך, אם אין זה זמן קריאת שמע כעת - מה עניינו של יעקב לאומרה דווקא ברגע זה ממש?

פירוש הדברים הוא כך: בעבר יעקב מיאן להינחם על מות יוסף בנו, מיאן להינחם על היוסיפיות שחסרה בבניין בית ישראל. חיסרונו של שבט יוסף בפסיפס שבטי עם ישראל הוא חיסרון הנוגע לאחדות המחברת בין כל הכוחות בצורה הרמונית, אז ממילא הופעת שם שמים עלי אדמות חסרה. יעקב בפגישה המחודשת עם יוסף אומר: "שָׁמַע (עם) יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" (דברים ו,ד). עכשיו מופיע ה"אחד", שהרי "אתם עשיתוני חטיבה אחת - אף אני אעשה אתכם חטיבה אחת" (חגיגה ג ע"א). עם ישראל בעצם חייו מבטא את האחדות האלוקית, כיצד כל הכוחות הכי מנוגדים נובעים ממקום אחד וצועדים לעבר נקודה מוסרית אחת. יעקב שמח בפגישה גם במובן הפרטי של אב ובנו, וגם בהופעה הרחבה של השלמת האיחוד של המציאות.

"עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד" (בראשית ב,כב), מהי מגמת הקשר הזוגי? אנחנו עוזבים את העולם שלנו, אבינו ואמנו כדי לדבוק באשה, אבל גם לזה יש אותה מגמה - יַעֲזֹב... וְדָבַק... בשביל שיהיו "אֶחָד"! מחובתנו לחיות חיים של איחוד הפכים, זהו הטבע הכללי שלנו כבני יעקב, זאת עבודת ה' שלנו! כל יום ושעה שאנחנו בונים את ביתנו על אדני ההקשבה, גישור על הפכים, לא רק את ביתנו אנו בונים - כי אם את בית ישראל שיהיה אחד, דבקים ביוסף ויהודה שגם הם הופכים לעץ אחד, וכך זוכים להודיע לעולם כולו, שכבר התיימש ממזמן לחבר חיבורים - שיש סיכוי! יש "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד"... "לְעַץ אֶחָד וְהָיוּ" (יחזקאל לז,ז)... "וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד"...

• **אירועי חנוכה** - במהלך ימי החנוכה, התקיימו בישיבה אירועים מיוחדים ומגוונים, שיעורים בענייני דיומא, ומסיבות בבתי הרבנים. ביום שני, נר ב' של חנוכה, וכמסורת השנים האחרונות, ערכה הישיבה יום עיון מיוחד שעסק השנה בנושא התמודדות בן התורה עם השפעת המדיה והטכנולוגיה התקשורתית. במסגרת יום העיון אירחה הישיבה דוברים שונים מהתחום התורני החינוכי והמקצועי בנושא זה. לאחר שיחת הפתיחה מפי הרב טוביה לפשיץ, מסר הרב אלישע אבינר, ראש הכולל בישיבת מעלה אדומים, שיחה שעסקה בהרחבה בדרכי התמודדות תורניות עם האתגרים

שמציב עולם התקשורת והמדיה. הלל קור, פסיכולוג ומטפל קליני, דיבר באופן נרחב ומעמיק על השפעת התקשורת המודרנית על הקמת המשפחה ומערכת היחסים במשפחה.

יוני לביא, מנהל מרכז 'חברים מקשיבים', עסק בהשפעות השליליות השונות של האינטרנט על חיינו, בליווי מצגת וסרטונים עדכניים. ביום העיון השתתפו חלק גדול מבני הישיבה, והוא מצטרף לשיעורים ושיחות שונות שנערכו בישיבה בתקופה האחרונה בנושא זה. המעוניינים לצפות בשיעורים שנמסרו ביום העיון מוזמנים להיכנס לאתר הישיבה, שם ניתן למצוא את הקלטות השיעורים.

מערכת העלון

אחראי תוכן חיים כהן

עורך תוכן עופר סיון

Misrad@hakotel.org.il

ישיבת הכתל - היכל וואהל

ת.ד. 603 ירושלים

91006

Tel:02-6288175

Fax:02-6271180

